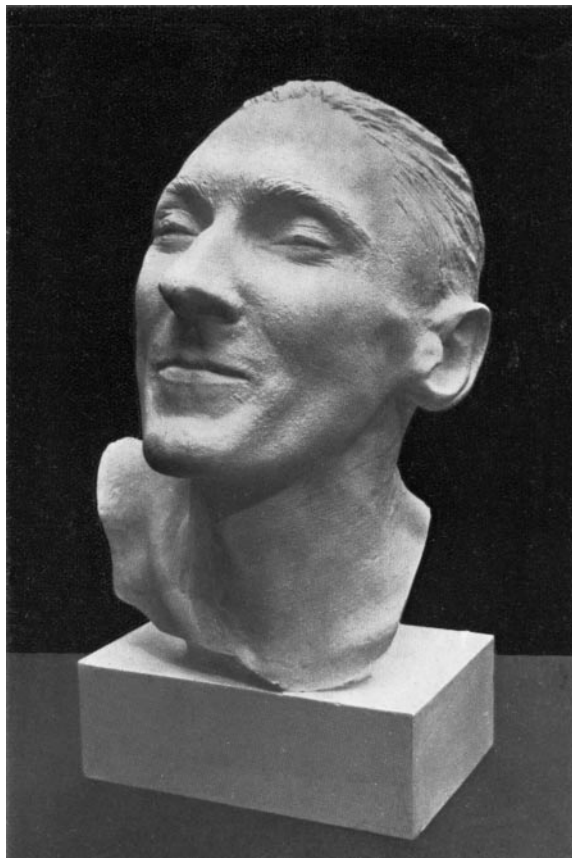

J. Š. POESIE

Jindřich Štyrský

poesie

Praha 21. 3. 2001

příležitostný tisk

HŘBITOV 1923

Kamenný anděl nepočítá
Růžové kopečky hlíny
Chvějí se něžná slova
Na pozlacených nápisech
Průsvitné úsměvy
Vzpomínky
Útlé stonky konvalinek
Slova znehybnělá ve vůni vánku
Zvonečkové oči
Polibek vyssává mrtvé hnijící v prsou

SVĚTLA V RUMU

Smrt na periferii strojů
Zapomenuté hroby
Světlé altánky, jež zvou dovnitř
Domy se podobají nedobytným pokladnám
Klíč

Mladé ženy s čerstvě ondulovanými vlasy
Z nichž při prvním dešti pouští barva
Megery bez věku
Řecké opičky
Papuáni
Habešanky
A tak zvaná druhá elita
Schodiště spiritistů
A křik o zaplacená místa připomínající Zlato Rýna

Tomuto roztomilému kroužku
Mínil jsem přispět na pomoc

NEJSOU TU TŘEŠNĚ PTÁCI A SÍTĚ

Země
Pás
Oblina

Bez ročních dob
Bez dešťů
Věčně neznavená

Podivná skupenství orchidejí
Svírají bolestně prsy
A jejich tlamy zraňují
Zelené trubice se vějířovitě rozvětvují
A žerou světlo

Za těchto zvrácených podmínek bují kořeny
Ve světle
Zatím co v korunách oliv je uzavřena noc

Ale den se s ní spojuje

STÁLE TÝŽ

Růžový
Podobající se ozubené dráze
Přesně vytvořené
Dle rozmaru se zastavující
A vypouštějící občasné vodopády
Tekuté
A různobarevné

Ženy ve skupinách
S hlavami podobajícími se koulím sněhu
S různě sestrojenýma očima a ústy
Vyčnívají
Jako pohoří na jejichž vrcholcích kvete hořec

CUKŘENKA SLÁNKA A PEPŘENKA

Setřást pel s karlovarských růží
Růst v chlupaté jehnědy

Na opuštěných verandách
Opadalé listí podzimních ubrusů
Zelené židle

Prorocké šílenství
Objevuje se po druhé za dveřmi
Vedoucími do pokoje naplněného z polovice
pepřem

A z polovice solí

Někdy i stíny na rybníce zrcadlí zdání pohybu

Pomlouvají se navzájem
Aniž ztrácejí jedna k druhé úctu
Je to život třtin bahna a ryb
Jímž člověk nemůže pohrdat

SLEPÉ MEDIUM V LOUVRE

Cecilko Cecilko
Nepij jedovatou vodu
Krá krá krá

Hypnotisovaná svými vraky
Vzpomínko
Důkazy
V mnoha zrcadlech
Krá krá
Vzpomínko
Důkazy
Rosa padá
Čajové barvy
Z citronů
Cecilko krá krá
Důkazy důkazy
Čajové barvy
Z citronů
Jedovatá voda
Důkazy Cecilko

JEDINÁ NOC

Jediná noc dovede desorientovat dítě
Které schovává svůj první tvrdý límeček
V němž zhřešilo

Stává se kohoutem
V baletu který počíná
Aniž ztrácí čas kokrháním

Tato hora citů
Ležela na sobě jako lívance
Líně a nehybně
Až se proležela

LISTY LEDU

Vyplašil jsem všechny papoušky z jejich korunky
Vulgární barvy vzpomínek blednou
A ve větvích pláče a kvílí
Pyšný a zelený páv

Jeho oči jsou vykradené krypty
Nekonečná klávesnice s jediným tónem
Oči s uhnílymi nervy
Ve věčné černi
A bezbarevnosti
Oči slepých kuřáků
Třímajících opojné klády

HLEDAL JSEM POPEL V POPELU

Růžový keř uprostřed trávníku

Tehdy jsem chtěl být krasojezdkyní v cirku

Viděl jsem vás tančit na konících
V šatě s modrými hvězdami
Zatím co řvalo stádo lvů
Tvůj trikot splývající se hřbetem koně
Šel jsem přes vrcholy
Jež byly jen horami popele
Do něhož jsem zapadal

TLUPA FALEŠNÝCH TRESTANCŮ

V zákopech pobíhají černí psi
Oslavy vracejícího se podzimu
V noci
Lidé nosí podivné figury
A roztloukají katedrály
Tlupa s krumpáči a pytli dynamitu
Vylézá na portály a otlouká květy
A mramorové hlavy

Konečně loď
Vjíždí do přístavu
Příliv a odliv moře
Tančící krajky sukni
Tučný květ leknínu
A tučná kráska

OTVÍRÁM PŘED VÁMI PĚT LISTŮ SVĚTA

Ve tmě volal o pomoc jediné její bílý šat
Ale i ten zmizel

Porcelánová nebesa

Nejprve kráčeli čtyři sloni
Bílá sněhová smršť
3 králové šli za fantomy
Otisk velbloudích kopyt

Potom přišly krajiny písku a bílých věží
Kamenné knihy
Zahrady kovových růží
A malá Klára čajové barvy

ZVLÁŠTNÍ SMRT ŽENY JEDNOHO ŘEZNÍKA
V OKRESE X

Azurová noc
Kdesi daleko kam pospícháme

Nebude už nic
Než automobilová trubka

Můžeme si dovolit
Poslouchat tvory bez srstí
Ale hladit žabí kůži
Nedovedeme

Ani Arnoštka ani veselé krajiny
Nemohou dojmout člověka zvyklého něžnostem
A dávajícího přednost náladám
Na příklad
Plivání pod židle
Na nichž sedí lidé
Kteří by měli sedět
Na klobouce Arnoštky

V MOČÁLECH

Štěstí černohlávek
Létá nad hladinou v podobě vodních slípek
Jež chodí vášniví lovci a rozkošníci z rána
odstřelovat

Raněná slípka padá na mrtvou hladinu
A ruce brunetek ji stáhnou dolů

Někdy se vynořují nad vodou pokousané
Tlamou loveckých psů

Pak přichází řada černých sviní
Které rypáky vyhrabují
Promočené pytlíky zlata
Zatímco muž na podstavci
Mluví

ZHOTOVIL JSEM SI SKŘÍŇKU

Zhotovil jsem si skříňku
Měděnka
Stébla
Akvárium do něhož jsem hodil Mariinu rukavici
Abych měl stále na očích
Ztroskotání

Mrtvá měděnka
Mrtvá stébla
A zlomené držadlo slunečníku
Mrtvé měsíce
Z lišejníků
Celuloidová nymfa změkla

Mnoho podivných živočichů
Se nĚrodilo ve vodě

USÍNAJÍCÍ MLUVÍ

Žije a nemůže být následován

Obrovská prsa a svátky
V těchto ruinách
Stromy mají listy
Barvy inkoustu

Konečně spí
Spí na včelí ruce
Daleko od praméneků spánku

Kolem spořádaného života
Krouží octové myšlenky
Logicky jasné

CHCI ABY SE MÁ ŘEČ ŘÍTLA ČTYŘMI PROUDY

Poznal jsem trojí nasycení
Tón jež nedovede vyzpívat krkavec
Posadu v níž hejskuje svině
A hroby jež nejsou nakupeny z kleteb

Pak jsem se stal majitelem rozsáhlých stájí
s dívčími jockeyi

A ohromné černobílé plantáže
Na níž pěšci bez královny
Podrývají mou autoritu

Čekám ještě
Že mlýny pohltnou kaktusy
A budou se otáčet
Okouzlující ostnaté a napudrované
Pod horami

SLYŠÍŠ ZVONEČKY U CÍLE?

Aniž jsem to tušil
Zmocnila se mě obluda Kateřiny

Plavala proti proudu mým spánkem

Zatím co jezdila na mém těle
Hrdě vzpřímená jako v sedle
Představoval jsem si
Nedostižnou poslici mých přání

Od mých dveří vedla jakási bílá cesta

TICHO MILUJÍ UŽ JEN HARFY

Ropucha spala na hodinách
Hodiny ukazovaly ropuší čas

Vše se odehrává pod bahenní vodou
Usedají tam dívky a čtou
Pod zelenou vodou
Na štěstí
Budeme si moci kdykoli dát udělat
Kožich z jejich kůže

Bude to drahá kůže

Ale až bude na nás na ropuchy hledět boží oko
Bude z nás mít radost
Radost z ropuch oděných v kožešiny božích myšek
Jejichž je království nebeské

EMILIE SE RÁDA OBNAŽOVALA

Akáty kouře

Rozmluvy vážnou
Jak jinak vysvětlit polykání slz

Kdybych se jen upamatoval na ty doby
Listí padalo do košíků
Dýmek
Jezer
A klobouků

Kdyby nebylo kostkovaných šatů Emilie
Byl bych se těžko loučil s Pavlínou
Noční zvíře sestupovalo do lupanárů
Za kaskádami čínského pavilonu
V žlutém šatě
S dlouhými lýtky

Jeanneta zmizela

AŽ Z NÍ ZBYLA KOSTKA POCHYBNÉHO
MARGARINU

Nemohl bych nazvat Pavlínu perlou
A přece jsem draze zaplatil její kořeny

Neklamte se její nepřístupností
Tato bledá dívka s vypitýma očima
Markéta Navarská
A všechny anonymní nymfy tohoto století
Žijí klidně
Jako vadnou zlaté lilie na slunci
Moje jediné dobrodružství
Plnovous

SOLVEIG

Solveig má pět srdcí
Z nichž páté je obrostlé srstí
A slepé

Pižmo
Lechtivý pot srstí kočky
Která se vyspala v konvalinkovém záhoně
S vůní prádelny

Kráčel jsem pomalu
Hlavu maje u lemu její sukně

Viděl jsem prosvítat kůži
A chloupky na lýtkách
Zválené pod punčochou
Chtěl jsem česat tyto chloupky
Představuje si jakého hřebenu by k tomu bylo
třeba

Potom chodila Solveig
Jako zelený lepkavý pavíán
Na němž se nachytalo
Nápadné podzimní listí

KÁMEN

Kámen je zlý
Cihla není kámen
Teprve stará cihla se rozpadá
To už je kámen

Obrovité terasovité skály uchovávají žár
A jeskyně uchovávají chlad
Slunce prohlubuje skály
Utváří prohlubně a studně
(Jako když se propéká kus pečene)

Tyto dutiny rostou do hloubky skal
Až se setkají s chladem
Jenž zaráží další prohlubování

V dálce
V zeleni bílé víly
Krychle s balkony podivně spletených mříží
Za nimiž probíhají bílé oděné dívky

Hvězdy proplétají mramorové desky
A v noci pluje v moři
Osvětlený mrakodrap

ÚNAVA

Na cestách kde kráčela Pavlína
Bude navát písek
A tyto cesty budou nazývány omylem
Jež nikdo nebude moci pochopit
Ani vysvětlit

Mimo podzimní večery
A zoufalství
Není zde nic co by zasloužilo arch papíru

Technika lásky zůstává různá

Budete nejkrásnější zříceninou světa

SVĚT SE STÁVÁ STÁLE MENŠÍM

Domýšlím dívčí pohyb, pitvám hrůzu a paměť a neunikne mi nic z pytlů pošetilosti, na nichž sedím.

Emílie s čínskýma nožkama je mrtvá. Uchoval jsem si pouze jedinou lampu bez hvězd, kouli beze světla. Zrcadlo bez obrazu, ruiny bez vzpomínek. Našel jsem opět v břechtanech a v tomto zakrslém ořechu historii, prodlužující se a ztrácející se v melancholii prvního mládí, spleteného se vzpomínkami z minulých dnů.

Rozbité mládí plave v domech, domy plavou v ložnicích, ložnice plavou v prádelnicích a všechno v plném světle.

Uprostřed houštiny černých křížů propadlé hroby, omšelá fotografie na emailu, věnce ze skleněných perliček, vázy ze žlutou, hnijící vodou, která připomíná cukrářské krémy, tkáň, vytvářející lodyhy z krajek, propletené lianami břechtanů. Ze sousední zahrady přečnává přes zeď větévka s dvěma pomeranči. Skoby, šnečí domečky, rozsypané korále v jílu, pavouk sekáč putuje po zrezivělých drátech.

A doprostřed této hřbitovní scenerie chtěl bych vykreslit tvůj portrét, tvář mé mořské přítelkyně, její obraz, vyrytý na oprýskané zdi, poseté trhlinkami, rozmočené deštěm, prosáklé vodou, popraskané vichřicí, popleněné časem. Několik uschlých květů, vložených útlou rukou mezi listy knihy a blednoucí fotografie, to jsou jediné památky, které mi zbyly.

Viděl jsem večerníci vycházet nad ruinami, stezku, tratící se v popínavých rostlinách a posléze v houštích rostlin masožravých. První kokrhání. Jitřenka. Ruce, ty úžasné ruce, zčernalé jako uhel. Když jsem na ně šlápl, rozpadly se do rozbředlého bahna. A přece se pamatují podivuhodně málo ze svého mládí.

Vzpomínám si na rakev, jež stála na půdě domu mé babičky. Babička do ní uschovávala jablka, než se do ní uložila sama. Rakev voněla jablky. Paprsky podzimního slunce vnikaly čtvercovým viký-

řem vždy na dvě hodiny odpoledne, aniž poškodily stříbrné kování této schránky. Nevybledlo ani nesezelenalo.

Stála proti větru jarní krajina, vítr formoval a dělal odlitek jejích nohou a prsou, byla oděna v lehké, bílé šaty a bílé střevičky. Stála u železného zábradlí, pravidelně prolamovaného spirálami.

Skupina jedlí, kymácejících se větrem, vzpomínka minulých životů, malíř zapadlých zdí v Provinci, malíř prolité krve. Ticho němých očí, ticho otevřených a zapudrovaných ran, ticho ztrhaných zdí.

Na bleděmodré obloze se vznášejí dvě holubice.

Voda, proudící domy, stříkající, přetékáající komíny a v pláních pouště vody plovoucí židle a obrazy mezi zdechlinami ovcí a oděvů. Rodný kraj je vždy nudný a monotonní.

Mé nohy utonuly v chodnících. Skalám vypadaly vlasy-hřiva. Eva tančí uprostřed ulice, s tváří osvětlenou ohníčkem cigarety. V lůně rostlin se hromadí první alkohol. Uplatnil se první nůž a první větrná harfa.

Nosil jsem příliš dlouho prádélko a punčochy Kláry. Zatím co ona věřila, že je provdána za maršála a spala s rukama složenýma pod hlavou na náhrobním kameni, tři opičky jí myly nohy a jakési svalové monstrum, klečíc před ní, s hlavou na jejích kolenou jim překáželo. Ale ony si ho nevšímalý, drhly ta krásná lýtka, až z nich maso opadávalo a tvořilo krvavé bahno.

Létající drahokamy a v jeskyních vítr pronásledoval jazyky zapomenutých ohňů.

Rudí kolibřící vyvolili si místa v oslnivých, ohnivých zeleních, modří pštrosi si našli žlutou pláň písku a vrány země sněhu. Jen šed' netopýřů splývá s modrem noci.

Olivy a třešně se strhanými krajkami. Ó pověz mi všechno o Astoleně! Astolena, toť úpadek pohřbívání mrtvých. Astolena, toť hora z mouky, již vítr snižuje a déšť z ní dělá těsto, které slunce vysouší. Je to tkáň vytvářející dužinaté lodyhy z krajek. Je to podzimní žena s rudými vlasy. Říkal jsem jí JABLÍČKO. Měl jsem jí říkat PRALINKA.

Viděl jsem ji v ohromné kádi naplněné octem okolo krku měla silný korek. Průvod hasičů s listinami, jež jim visely z úst, šel, právě kolem. Potom tančila v krychli husté mlhy. Zdála se mi bez hranic, její postava byla jen kmitavá forma, prosvětlená záblesky modrého světla.

Přišla ke mně po bouři, viděl jsem ji klečet v kapradí posetém rosou, znám každou její řasu a její téměř neviditelné ruce, znám těžkou vůni přehustých a měděných vlasů, viděl jsem ji stanout před třpytícími se lesy a nahou uprostřed svého pokoje. Stála se smíchem jako bělostné vločky a plakala nad mrtvým objetím. Zná její samotu a její sobecké, srázné srdce.

Znám její hlas, je vyplašený, čistý a znavený, váhavý, žalující a bezcitný, hebký, studený a malátný, zkalený a sobecký. Zná jeho hloubky, záři, lhostejnost, mstivost, lhavost a marnost. Zná jeho sílu i mdlobu, její vzdechy, pýchu a tmu. Zná její hlas, který rozjitřuje, bloudí, sametový a chřestivý. Zná jeho flétnový šepot a jeho pasivitu. Zná také její mlčení ve chvíli odezdání, její výkřiky, prudké výbuchy, její chrapot nenávisti. Slyšel jsem její hlas, znící jako varhany, jako vyhaslý hlas stařen, jako skleněný hlas přízraků. Zná její kovový hlas, jako kontrasty snivosti a sprostoty. Zná její hlas, kterým mluví a zpívá ve snu, její hlas, přicházející z nesmírných dálek. TEN HLAS MĚ NAKONEC UNAVIL.

Má rezavá růže! Tvá láska voněla jako pozdní sad.

Odešel jsem od vás do krajiny, ozářené měsícem. A jak jsem šel, kraj měnil svůj ráz. Prošel jsem jinovatkou a dal jsem se zasněženou pěšinou k bílému lesu. Stromy byly obtíženy sněhem a zajíc ohlodával kůru mladých jeřábů. Cesta stoupala tím lesem a jak jsem šel, dlouho, les počal řádnout a sněhu ubývalo. Tu a tam zaslechl jsem cvrlikání ptáků, šlápl jsem na trs sněženek, přešel jsem louku plnou petrklíčů a stanul jsem u jakéhosi jezírka, jehož hladina planula na slunci a v tichu. Jen kovová vázka se třásla nad vodou. Potom listy zežloutly a babí léto se kladlo na strniště. Šel jsem dále, stále vstříc obzoru, až jsem se konečně zastavil a po prvé si jasně uvědomil, že jsem prošel svůj čas jako ve snách.

Kladu ti na tvá horká, miniaturní řáděrka, která na tobě nejvíce miluji, list, abych tě přikryl svou láskou a zatížil tě jako náhrobní kámen.

Přestávám vidět krajiny a vy zvedáte oči. Všechno kolem vás jsou zrcadla, čekající, až do nich vejdete. Vše kolem vás je ponořeno do umělých stínů.

Čekají na vás. Někde vedle sebe najdeš klíč, jímž otevřeš ten kuffíček. Slyšet, cítit, dotýkat se, znamená vzpomenout si. Dotkněte se kapradí, které na vás číhá každého rána v zrcadle. Bude chladné.

Astolena půjde kolem mne, aby dále šlapala trávník rýmů, asonancí a kalembourů v rytmu operetní písničky. Jejím osudem je být malou, někdy také větší lojovou svíčkou

Květiny pro mne existují pouze svými jmény.

Jediná jiřina měla barvu kůže, servané se zad na pláži, jediná ona měla barvu pudru, setřeseného s břechtanu. Pivoňky ukrývají vodní slzy mezi plátky, jako všechny tučné květy. Potom jakési pozlacené květiny, podobné zlatohlávkům. Bílé magnolie vynucují ticho svou přítomností, neboť jejich plátky opadávají hlasitým hovorem. Rudé pomněnky pyrenejské jsou jako labutí oči a normanský salát je podobný zeleným krajkám, jež shnily a zplesnivěly v katakombách, kryptách a na hrobech.

Ve skleněné krychli je voda v barvě moře, na dně písek a tam leží hvězda. Trávníky před mými okny pouštějí za deště zelený anilin, jenž stéká po stráni do jezera.

Nikdy už nepřinesou mandloňovou větvičku.

Už nikdy nespátím noční průvody při blesku, delfíny, růžové loubí, motýly, ještěrky, netopýry ve skalách, let racků nad mořem, mnichy v krémových hábitech a černých pláštích, pinie, let plachetek ve větru a ženy na růžových balkonech mezi květináči.

Zkamenělé srdce, zkamenělé vzpomínky, zkamenělé knihy, zkamenělé hvězdy, zkamenělé černě, zkamenělé sýry, zkamenělé vrásky, zkamenělý samet, zkamenělé hroby.

Jednoho dne k vám přijde tlupa Ahasverů, odloupnou špínu a očistí vaše roucho, pak opět roztočí na silnici svoje káči a půjdou dál.

Zkamenělé nebe, zkamenělé sny, zkamenělá jezera.

Jezera připomínají smrt. Lesy jsou bezmocná útěcha nad jezery.

FRAGMENTY

Nahota, zahalená kouřem doutníků — sladká pohoří.

Opilec špinavý, ale s čistým límcem.

Dívka srostlá s balustrádou.

Fantomy — kokety a sudy černé kávy.

Červené výhně — pece — když všechna ocel zbledá, padá sníh.

Jaro: květované pantofle.

Na ledě ve Sv. Mořici: stíny jezdí, osoby vymazané.

Mlha — šedé moře a obloha šedá. V dálce šedá silueta, která se pomalu vynořuje z mlhy, aby se poznalo, až přijde do popředí, že tento jinoch je ŠEDIVÝ.

David a slečna Goliáš.

Labuť lowoodská s krkem roury od kamen.

Miloval jako parní pila.

Maska na stromě. Strom zrajících masek.

Něžná dívka v čele vojenské kapely.

Tanec je ochočování samiček.

Dívka, napadená a úpějí pod tíhou zanícené bestie.

Psí čumák na holi.

Cesty jsou položené větve na zemi.

Katedrály z peří ptáků.

Blondýnám sluší bílý kornout v ústech.

Upír je sladký, něžně unavuje, protože nemá předsudků. S upírem nemožno se spřátelit, upíra lze jen milovat, než znudí.

Ráj v barvách cholery a moru.

Listy netvoří jen strom, může z nich být sestavena na příklad kytice, slon nebo absurdní čepice.
Šepot hřebenů.

Tropy — sbírka motýlů pod vemenem zebry.

Západy nad okurkovými saláty.

Socha ženy, nahnuté a ekvilibrující ve větru. To je zima, která minula.

Přístav je zvláštní, v noci, zavřené mříže, jen brány moře pracují naprázdno a mírné tělo majáků, nábřeží opuštěné a slabě osvětlené. Nic není tajemnějšího nad němé formy.

Onyxová soška, jejímž žilkováním proudí krev.

Srdíčko horního retu připomíná nevinné, starosvětské krásky, zatím co dolní ret, zvyklý líbání, vyvolává představu bordelových lupínků.

Neřest a hřích vyškrtli jsme ze svého slovníku.

Hrozen z očí.

Pískovcové figury v pokoji (otec a matka).

Appendix I

Kůň v katedrále (vedu koně ze služeb božích).

Na hrobě rostou tykve a rajská jablíčka.

Krajiny z mé zmačkané postele (peřiny). Jaro v mé posteli.

Kapr s dámskýma nožičkama.

Dívka z let 1870 v kamenouhelném lese.

Postel s umrlcem v zahradě u moře.

SEN O EMILII

(z 5. na 6. července 1926)

Jsem v zahradě svých rodičů. Před domem se schůdky je malá oploce-
ná rybízová zahrádka. Ovocné stromy stály tu jako ve skutečnosti.
Překvapilo mě však, že jsem tu nacházel jakousi barokní branku do
velké zahrady a *podzemní průchod*, plný kaskád, trpaslíků z kameniny,
zahradních hradů, lampiónů, a na zemi plno slupek od salámů a od
sýra. Mezi stromy stály bílé prostřené stoly jako v zahradní kavárně.
Uvědomuji si, že všechny tyto věci tam ve skutečnosti vlastně nepatří.
Jsem tu s Emilií. Náhle, aniž ona byla se mnou, jsem svědkem toho,
jak se C. koupe v našem rybníce, který je situován v jakési neznámé
krajině. Bylo mi, jako by tam byl už od včera. Bylo poledne, ale on
stále křičel, že je teprv *10 hodin*. Jsem zase v zahradě, kde se mezi stro-
my proplétá zvláštní auto, které jezdí ve vzduchu. Jeho vynálezce,
šedivý mužiček, měl řeč. Na luční stezce jsem mu políbil ruku, což při-
jal se zvláštním uspokojením. Potom jsem doprovázel Emilii a bylo mi,
jako bych ji byl opustil před 20 léty. Vyprávěla mi o slavnostech, jež
uspořádá dnes, zítra a pozítří. U schodů jsme se políbili a ona mi roze-
pjala kalhoty a všemožným způsobem mi chtěla dávat najevo svou
lásku, vtom volá na mne můj otec, že mě strelí revolverem číslo 10.

DRUHÝ SEN O EMILII

(2. X. 1926)

Je mi asi 8-10 let a hraji si s Emilií s panenkami na zahradě v Čermné. Panenky, s kterými jsme si hráli, byly rozbité: bezhlavé, beznohé, jiné měly NĚCO jako hlavu (Hřbitov panenek — pozn. autora 1941.). Jsme v místech, kde v mém mládí rostl nějaký vzácný druh slívy, který později uschl. Je léto a celá zahrada je porostlá vysokou, tučnou a bujnou travou, jaká roste všude tam, kde je vlhká půda. Místo pod slívou bylo posečeno. Lidé nás proto neviděli. Tu a tam spadla nějaká pře-zrálá slíva na zem. Kolem zahrady stavěli dělníci plot. Říkám, že bude zapotřebí 4 × 35 kůlů. Běžíme vysokou travou směrem ke kůlům. U cesty byly už vykopány hluboké jámy. Mám plné kapsy všelijakých střepeň z hrnečků, talířů, džbánek, na nichž jsou namalovány květy, ornamenty, kus krajinky, úlomky skleniček s vyrytými růžemi atd. Házím je do těch jam, ačkoli mi jich je líto, tvrdím však Emilii, že je to nutné, aby plot byl pevný. Emilie, aby také něčím přispěla, rozbila svůj kornout a rozhazovala do nich zelené mentolové pastilky. Potom usedáme u jedné jámy, do které jsme hodili všechny rozbité panenky, a v té jámě se z ničeho nic octne kůl, chvílemi v ní tančí jako palička v hmoždíři a chvílemi se pohybuje těžce nahoru a dolů jako stoupa.

Tento *důležitý* sen zaznamenávám pro živý pocit, který mi zůstal při probuzení, že souložím jako dítě.

SEN O ALABASTROVÉ RUČIČCE

(25. V. 1928)

...utíkáme ze zahrady. Je s námi paní Jansová. Je večer. Někdo nás pronásleduje. Jsme v pokoji, rychle chci zavřít okna a křičím, aby také běžely zavřít okna ve vedlejším pokoji. Oběma rukama odstraňuji současně dráty, jimiž jsou okna upevněna, aby je vítr nezavíral, když tu vidím, jak se z keře, který roste těsně u domu, vysune bílá křehká ruka a zadrží levý díl okna, zabraňujíc mi okno zavřít. Potom běžím k druhému oknu, které lehce uzavírám, a také z vedlejšího pokoje mi hlásí, že jsou okna zavřena. Oddechnu si a říkám Emilii: To byla JISTĚ alabastrová ručička.

SEN O EMILII A MARTĚ
(1931)

Jsem v kabinetě obecné školy v Petrovicích. Spravuji staré kružítko. Dívám se z okna na ovocnou školku, na nahé větve jabloněk a hrušní, obalených květy. Je krásný jarní den — na polích za školkou sázejí stařenky brambory. Jakýsi hluk vedle ve třídě — kabinet je spojen dveřmi se třídou — mě ruší, ženský hlas opakující neustále nějakou poučku z medicíny, potom dva hlasy proucí se o stehenní kost, potom ticho. Zkouším narýsovat kruh v jakési úřední knize, ale to nekonečné ticho mi nedá a já vstupuji z kabinetu do vytopené prázdné třídy, kde v zadní lavici sedí Marta s Karlem a líbají se. Oba jsou v rozpacích, nutí mě, abych ještě zůstal. Mám dojem, že mě Marta miluje, přestože se líbá s Karlem. Pohlédnu k oknu, zasněženému, zavátému sněhem, do zahrady, kde zrovna naproti stojí železná pumpa, do které, když jsem byl chlapec, jsem lil horkou vodu, když zamrzla, a tato zavátá pumpa, zelená, před zavátým plotem, mě zavaluje smutkem. U ní stojí Emilie v kožiše a kdosi neznámý, kývají na mne, volám: již jdu, otvírám dveře do chodby — políčkuje mě zima — usedám do saní a odjíždím s neznámým a Emilií.¹⁾

1/ Od slov již jdu, do konce škrtnuto. (Pozn. F. Š.)

Appendix II

EMILIE PŘICHÁZÍ KE MNĚ VE SNU

Emilie se tiše vytrácí z mých dní, večerů a snů. Také její bílé šaty ztmavěly ve vzpomínce. Přestávám se červenat při pomyslení na záhadný otisk zubů, který jsem našel jedné noci na jejím podbřišku. Poslední přetvářky znesnadňující připravená dojetí zmizely. A celý ten chór dívek, usmívajících se lhotejně, neurčitě a bez zájmu ve vzpomínkách na svá srdce, prorvaná vášněmi a pokorou napolo proradnou, je v nenávratnu. Konečně zbavil jsem se té tváře, již jsem jako dítě vymodeloval ve sněhu, tváře té ženy, již pohltila povolnost jejího klínu.

Vidím Emilii odlitou v bronzu. Také mramoroví lidé nejsou obtěžováni blechami. Srdéčko horního retu připomíná starosvětské korunovace, zatím co dolní ret, zvyklý lízání, vyvolává představy bordelových lupínků. Kráčel jsem pomalu pod ní, hlavu maje v lemu její sukně. Viděl jsem zblízka chloupky jejích lýtek, nepravidelně zvalené pod prolamovanou punčoškou a představoval jsem si, jakého hřebenu by bylo třeba k jejich učešání. Zamiloval jsem si vůni jejího klínu, směs prádelny a myšího doupěte, jehelníček zapomenutý v záhoně konvalinek.

Stal jsem se obětí prolínání. Díval-li jsem se na Kláru, viděl jsem ji vždy v obrysech Emilie s malou patičkou. Když chtěla Emilie hřešit, vonělo její lůno senníkem a kořením. Klára voněla jako herbář. Moje ruce bloudí pod sukni, dotknou se okraje punčoch, přesek podvazků, pohladí vnitřní strany stehien. Jsou horká a vlhká a líbezná. Emilie mi přináší šálek čaje. Má modré pantoflíčky. Nikdy již nebudu úplně šťasten. Trýzní mne vzdechy žen, výraz očí zvrácených v orgastických křečích.

Emilie nesnažila se nikdy přijít do světa mé poesie. Dívala se přes plot do mé zahrady, takže obyčejné ovoce a přirozené plody viděla jako strašné ovoce předhistorických rájů; přecházel jsem zatím

po pěšinkách tupě, jako idiot, jako nepodařený pes slídící s čumákem u trávy po smrti a prchající svému určení, jako šílenec hledal jsem tenkrát znovu okamžik, kdy se ukládal stín na jednom náměstí, kdesi na jihu. Emilie opřena o plot spěchá životem. Vidím ji jasně: každého rána vstává s rozpuštěnými vlasy, potom odchází na kloset, vymočí se, někdy se i vysere, potom se umývá dehtovým mýdlem. S navoněným pohlavím spěchá se vmísit mezi živé, aby vyprchal z ní pocit rozcestí.

Byla to nádherná hra, když se Emilie smála! Zdálo se, že její ústa jsou dutá a vypráhlá; když však jsi přibližoval hlavu k této horní sluji rozkoše, slyšel jsi jak se v ní cosi chvěje a když ti rozevřela vstříc své rty, vyřítil se mezi jejími zuby rudý kus masa. Stáří se miliskuje rádo s časem. Morálka spí bezpečně jen v objetí rozkoše. A její oči, které nikdy nezavírala ve chvíli nejvyšší rozkoše, nabývaly výrazu nadpozemsky líbezného, a zdálo se, že se hanbí nad tím, co provozují její rty.

V místech, kde hledám své mládí nacházím pečlivě uschované zlaté kudrny vlasů. Život je nepřetržité zabíjení času. Smrt denně hlodá na tom, čemu říkáme život a život neustále pohlcuje naši touhu po nicotě. Představa polibků umírá dříve, než se rty sobě přiblíží a každá podobizna vybledne než ji prohlédneme. Nakonec i srdcem této ženy proleze červ a zasměje se v jeho nitru. A kdo potom bude moci tvrdit, že jste skutečně existovala? Viděl jsem vás ve společnosti nahé dívky, krásné a úžasně bílé. Potom ta dívka zvedla ruce a ukázalo se, že má dlaně načerněny sazemi. Potom otiskla jednu ruku mezi vaše prsy a druhou dlaní mi přikryla oči, takže jsem vás viděl, jakoby protrhanou krajkou. Byla jste nahá a zahalena jen v rozepjatý plášť. A v té vteřině, uzřel jsem celý váš život: byla jste podobna tučné, rychle pučící rostlině. Dvě lodyhy rostoucí ze země se hladce spojily a v tom místě jste počala vadnout, ale tělo již vyrůstalo s pupkem, prsy a hlavou, na níž vyrazily dva růžové a rozkošné vřídky. V tom okamžiku však již spodek vašeho těla se scvrkal a hroutil. A já, svíjeje se před vámi a dotýkaje se lemu vašeho pláště, chrochtal jsem láskou, jakou jsem nikdy nepoznal. Nevím, čí to byl stín. Nazval jsem ho

Emilií. Jsme k sobě spolu pevně přikováni, a nerozlučně, ale jsme k sobě obrácení zády.

Tato žena je mojí rakví a chodí, ukrývajíc mne ve své podobě. A tak proklínaje ji, zatracuji sebe a miluji ji, usínám s odlitkem její dlaně na svém pyji.

Prvního máje půjdeš na hřbitov a v desátém oddílu najdeš ženu sedící na hrobě. Bude na tebe čekat a vyloží ti karty. Odejdeš a budeš hledati vysvětlení na stěnách pensionátů. Ale hlavy dívek v oknech vezmou na sebe podoby zadnic — poupátek a prdelí — tulipánů a budou se trást, když pojedou kolem nákladní auto. Aby se nezřítily na dlažbu pocítíš šílený strach, který se bude podobati rozkoši, kterou jsi poznal při prvním křečovitém ztopoření pyje v dětství a hrůze, když tě sestřička učila onanovati *alabastrovou ručičkou*.

Od koho tedy ještě očekáváš útěchy? Emilie je příliš rozervána, její obraz v útržcích roznesl vítr v místa, jež neznáš a nemůžeš si ji proto nyní vyvoliti za nástroj, jenž by ti přinášel klid a také proto, že ses již dávno odnaučil oplakávati okamžiky loučení.

Obloha spí a kdesi za křovím čeká na tebe žena vymodelovaná ze syrového masa. Budeš ji krmiti ledem?

Klára usedala vždy na pohovku lehce oděna a čekala až bude svlékána. Jednou vzala z mého nočního stolku revolver, namířila na obraz a střelila. Kardinál sáhl si na prsa a skácel se k zemi. Bylo mi ho líto a když jsem potom navštěvoval bordely na předměstích a když jsem platil kurvám za jejich dovednost, byl jsem si vždy vědom toho, že si kupuji část věčnosti. Člověk, který jednou ochutnal slanou chuť Cecilčina pohlaví, prodal prsteny, přátele, morálku, a všechno, aby mohl sytiti obludu, ukrytou pod růžovou sukénkou. Ó, proč jsme nikdy nerozeznali první okamžiky, kdy si ženy s námi hrají od těch, kdy nad námi zoufají. Jedné noci, k ránu, jsem se probudil. Bylo to v hodinu, kdy opadávají květy při zpěvu ptáků. Vedle mne ležela Marta, sklad všech způsobů lásky, hyena Koryntu s obnaženým ohanbím, otvírajícím se vstříc svítání. Zachytila můj pohled plný odporu a byl jsem si jist, že mi přeje ze srdce ten strašný pocit hnusu. Spatřil

jsem, jak z jejího klínu vytéká a bobtná její pohlaví, viděl jsem jak stále rostouc přetéká z postele na zem, a jako láva vyplňuje můj pokoj. Rychle jsem vstal a jako šílený prchal jsem z domu. Zastavil jsem se uprostřed liduprázdného náměstí. V okamžiku, kdy jsem se ohlédl nazpět, vyhrězlo Martino pohlaví z mého okna, podobajíc se monumentální a nepřirozeně zbarvené obrovské slze. Jakýsi pták přilétl a zobal moje semeno. Chtěje ho zaplašiti, hodil jsem po něm kamenem. »Budeš šťasten, budeš se stále opakovati,« pravil kdosi, jenž šel okolo a dodal »tvá žena ti právě rodí syna.«

Za bleděmodrým korsetem panny Marie lourdské dávali si dva střevlíci každého poledne rendez-vous. Přišel jsem do katakomb zcela nevinný. Řada krychlových skříněk mne přirozeně učinila zvědavým. Několik hochů bylo přivázáno za nohy, hlavou dolů, v korunách oliv a ohníčky opékaly do růžova jejich kučeravé hlavičky. V druhé místnosti jsem uviděl klubko nahých krás, spletených v jediný, živoucí útvar, v jakousi obludu z Apokalypsy. Jejich pohlaví se mechanicky otvírala, některá na prázdno, jiná polykala svůj vlastní sliz. Všiml jsem si zejména jednoho, jehož pysky se pohybovaly jako by němé rty chtěly promluvit, nebo jako by člověk se zkamenělým jazykem chtěl zakokrhát. Jiné se usmívalo jako poupě a ještě dnes bych je dovedl rozeznati mezi stem preparátů. Bylo to pohlaví mé mrtvé Kláry, jež byla pohřbena aniž byla omyta mátovou vodičkou již měla tolik ráda. Smuten, vytáhl jsem svého ptáka a bez rozmyslu a lhostejně vrazil jsem ho kamsi do toho živého klubka, říká si, že smrt spojuje vždycky neřest s neštěstím.

Potom jsem si postavil na okno akvarium. Choval jsem v něm zlatovlasou vulvu a nádherný exemplář pyje s modrým okem a něžnými žilkami na spáncích. Ale časem naházel jsem tam všechno, co jsem miloval. Střepey šálků, vlásenky, střevíček Barbory, žárovky, stíny, oharky, krabice od sardinek, celou svou korespondenci a použité preservativy. V tomto světě se zrodilo mnoho podivných živočichů. Pokládal jsem se za stvořitele. Plným právem. Když jsem dal potom skřínku zaletovati, díval jsem se s uspokojením na hnilobný stav svých

snů, až její stěny pokryla plíseň a nebylo lze ničeho spatřiti. Byl jsem si však jist, že vše, co na světě miluji, tam existuje.

Ale mým očím nutno stále házetí potravu. Polykají ji nenasytně a surově. A v noci a ve spánku ji tráví. Emilie rozhazovala pohoršení plnými hrstěmi, vyvolávajíc v každé bytosti s níž se setkala žádost a představu svého obrostlého jícnu.

Vzpomínám si ještě na jeden příběh z mládí. Bylo to v době, kdy jsem byl vyloučen z lycea. Všichni mnou opovrhovali. Zůstala mi jen sestra. Chodil jsem k ní tajně a v noci. Ležící si v objetí, nohy v sebe spleteny, vysnili jsme si dlouhou setrvačností onen stav zemdení, do něhož upadají všichni, kdož se pohybují na ostří *banby*. Jedné noci zaslechli jsme tiché kroky. Sestra mi pokynula, abych se ukryl za lenošku. Vstoupil otec, opatrně zavřel za sebou dveře pokoje a beze slova si lehl k sestře. Konečně jsem tedy uzřel, jak se dělá láska.

Krása Emilie není stvořena k tomu, aby uvadla, ale k tomu, aby shnila.

(Praha, květen 1933)

PŘÍLEŽITOSTNÝ TISK

k připomenutí 59. výročí úmrtí J. Š.

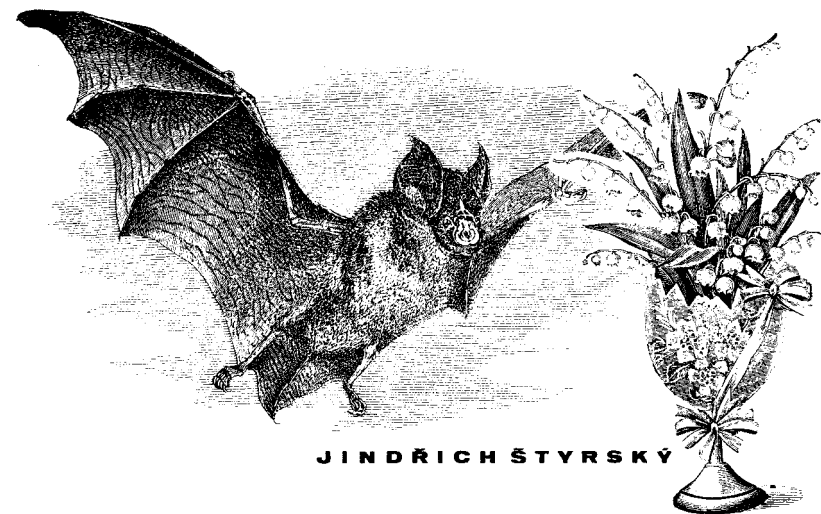
dle 1. vydání z roku 1946

vydala pro svou potřebu

Společnost přátel Zdeňka Lorence

v počtu X výtisků

Praha 21. 3. 2001

POESIE

Knižnice Kvartu